

Täysistunto

Keskiviikko 16.11.2022 klo 13.59—19.02

9. Hallituksen esitys eduskunnalle laeiksi kuntalain 90 §:n ja hyvinvointialueesta annetun lain 95 §:n muuttamisesta

Hallituksen esitys HE 256/2022 vp

Lähetekeskustelu

Toinen varapuhemies Juho Eerola: Lähetekeskustelua varten esitellään päiväjärjestyksen 9. asia. Puhemiesneuvosto ehdottaa, että asia lähetetään hallintovaliokuntaan.

Lähetekeskusteluun varataan nyt enintään 30 minuuttia. Asian käsittelyssä noudatetaan aikataulutettujen asioiden osalta sovittuja menettelytapoja. — Ministeri Paatero, olkaa hyvä.

Keskustelu

17.14 **Kuntaministeri Sirpa Paatero** (esittelypuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Nyt siirytään kuntalain ja hyvinvointialuelain muuttamiseen ja sen lähetekeskusteluun. Esityksessä siis esitetään molempien elikkä kuntien ja hyvinvointialueiden hallintosääntöön muutoksia. Esityksen mukaan tässä tulevassa hallintosäännössä olisi oltava tarpeelliset määräykset hallinnon ja toiminnan järjestämisestä erityisesti päätöksenteon osalta poikkeusoloissa ja normaaliolojen häiriötilanteissa eli myös silloin, kun valmiuslakia ei oteta käyttöön. Näin monessa kunnassa tällä hetkellä jo on, mutta tällä lainsäädäntömuutoksella varmistamme, että jokaisessa kunnassa ja hyvinvointialueella on oltava hallintosääntöön kirjoitettuna nämä määräykset.

Esityksen tavoitteena on parantaa kunnan ja hyvinvointialueen hallinnon päätöksenteon varautumista valmiuslain mukaisiin poikkeusoloihin ja normaalioloja vakavampiin häiriötilanteisiin. Muutoksella edistetään kunnan ja hyvinvointialueen jatkuvuutta ja toimintaedellytyksiä myöskin häiriötilanteiden aikana. Lähtökohta on, että kunnissa ja hyvinvointialueilla toimitaan normaalisti poikkeusolojenkin aikana mahdollisimman pitkään normaalien johtamisjärjestelyjen, päätöksentekomenettelyjen ja toimivaltamääräysten mukaisesti. Reagoiminen häiriötilanteissa tai poikkeusoloissa ilmeneviin uhkiin ja niiden aiheuttamiin riskeihin voi kuitenkin edellyttää esimerkiksi normaalia nopeampaa päätöksentekoa, tehostettua johtamista tai kriisiviestintää. Kiireellisissä tilanteissa voi syntyä myöskin tilanteita, joissa välttämätön päätöksenteko edellyttää normaalioloissa sovellettavista toimintamääräyksistä poikkeamista. Näihin tilanteisiin voidaan etukäteen varautua valtuuston päättämällä hallintosäännön määräyksillä, mihin juuri tällä hallituksen esityksellä nyt vastataan.

Hallintosäännön muuttaminen jo häiriötilanteen tai poikkeusolojen alettua voi osoittautua haastavaksi, sillä siitä syystä olisi välttämätöntä, että saamme esimerkiksi valtuuston päätösvaltaisena koolle ja päättämään asioista. Tämän vuoksi on tarpeellista, että kunnat ja

Pöytäkirjan asiakohta PTK 124/2022 vp

hyvinvointialueet tämän hallituksen esityksen mukaisesti käyvät toimintaansa läpi ja tekevät tarpeelliseksi katsomansa muutokset hallintosääntöön. Hallintosäännön sisällöstä päättävät kuitenkin kuntien valtuustot. Laki ei edellytä tarkkaan sitä muotoa, minkälaiseen päätöksentekojärjestelmään kunkin kunnan tulee omaa toimintaansa niissä tilanteissa muuttaa.

Kuntalain ja hyvinvointialuelain sääntely siis mahdollistaa tämän jo tällä hetkellä, ja kuten totesin, on osa kunnista tämän jo tehnyt, mutta huomasimme koronan, covid-19:n, aikana, että poikkeusolot johtivat monissa kunnissa siihen, että koska kunnan hallintosäännöissä ei oltu varustauduttu näihin, niin nopeasti niitä sitten eri alueilla ja kunnissa tehtiin. Tästä syystä on parempi, että meillä on etukäteen varauduttu, ja niin pystytään jokaisessa tapauksessa toimimaan.

Näistä siis päättäisi valtuusto, ensin siitä, minkälainen hallintosääntö on, mutta myöskin niitten käyttöön ottamisesta.

Esityksellä ei puututa itsehallintoon, koska esityksellä ei muuteta sitä lähtökohtaa, että lailla säädetään kuntien hallinnon yleisistä perusteista, kun taas hallinnon järjestämisen yksityiskohdista päätetään jokaisessa kunnassa.

Esitys lähtee ajatuksesta, että se tulee voimaan mahdollisimman pian elikkä ensi vuoden alusta mutta niin, että hallintosäännöt olisi jokaisessa kunnassa ja hyvinvointialueilla tehty kesäkuun loppuun mennessä näihin muutettuihin tarpeisiin. — Kiitoksia.

Keskustelu päättyi.

Asia lähetettiin hallintovaliokuntaan.